

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravištvo se nahajata v "Narodni tiskarni", ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravištvo "Gorice". Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Brezobrestna posojila.

Z okrožnico z dne 17. oktobra l. 1900 št. 4019 je povabil prvič deželni odbor kmetovalce, naj se po danih navodilih oglašijo, ako hočejo biti deželni brezobrestnih posojil, za katere je določil deželni zbor v svoji seji z dne 5. aprila 1900 prispevek 20.000 K, kateremu je dodala vlada od svoje strani tudi enak znesek, tako da je bilo na razpolago za isto leto 40.000 K.

Za isto leto, posebno pa za naslednje leto 1901 došlo je iz krajev, po trtni uši okuženih, na stotine prošelj za brezobrestna posojila. Ako bi se bilo hotelo zadostiti vsem tozadevnim zahtevam, ne bi bili v to zadostovali stotisočaki; toda c. kr. namestništvo, katero je vdobilo vse prošnje v roke, da jih pretrese in pregleda z ozirom na zahteve zakona z dne 28. marca 1892 št. 61, je dognalo, da od vseh zahtev in prošelj, vloženih za leto 1900 in 1901, je opravičenih le za 88.000 K. V pokritje teh je stal nasproti deželni in državni prispevek za dve leti v skupnem znesku 80.000 K, tako da je primanjkovalo le 8.000 K v popolno pokritje vseh opravičenih tozadevnih zahtev za označeno dobo.

Za vsakega, ki ima nekoliko globlji vpogled v tozadevno vladno proceduro, je lahko umljivo, da se je rešitev tega vprašanja zelo zavlekla, kakor je tudi od druge strani lahko razumljivo, da je postajalo ljudstvo, ki je že težko pričakovalo vročitev tega posojila, nevoljno in nestrpno. V tem oziru so prihajale pritožbe, pismene in ustmene, toliko na deželni odbor kakor na vlado dan na dan.

Za naslednje leto stavlja je poslanec A. Štrekelj predlog, da bi se deželni prispevek povišal od 20.000 K na 50.000 K, tako da bi bilo na razpolago v ta namen 100.000 K, ker se je število prošelj za to dobo zelo pomnožilo. Večina deželnih poslancev, med njimi tudi oni naše stranke, se niso pridružili temu predlogu, ki je bil sam na sebi hvalevreden in posebno za naše ljudstvo na Krasu in na Vipavskem prikupljiv.

In to je, s čimur agitirajo nekateri gospodje po Krasu, posebno pa po Vipavskem proti našim poslancem, češ, da nimajo srca do našega trpina-poseselnika.

Opomniti je v tem oziru najprej, da so se ljudski zastopniki iz Furlanije, kjer niso bili tačas še dani pogoji za brezobrestna posojila, kakor tudi zastopniki mest in trgovske zbornice odločno protivili proti temu, da bi se kril ta povišek z dokladami na obrtnino in rentnino. Izrečno so povdarjali, da nemajo nič proti povišku tega prispevka, toda isti naj se krije izključljivo le z dokladami na zemljiški davek, ali pa — v skrajnem slučaju — z dokladami na ves realni davek. Tudi zastopnikom naših gor, kjer ne rase trta, ni bil ta predlog — kakor po sebi umljivo — posebno po volji, kajti tudi tam je že mizerija zadostna in so neznosne doklade, katere bi se morale povišati le v prilog Vipavcem in Kraševcem.

Bodisi temu pa takó ali takó, bodisi da bi se bili tudi vsi zastopniki udali odločnemu pritisku slovenskih poslancev ter dovolili doklade za označeni povišek na vse izravne davke, vsekako se ne da tajiti, da se bi bil na ta način vzela denar našim poseselnikom iz jednega žepa ter vtaknil v drugi, in s tem bi se ne bilo večini vstreglo.

Pri takih razmerah je bil na vsak način modrejši in ugodnejši predlog, kateri se je stavljal najprej v finančnem odseku in kasneje tudi v zbornici, naj vlada dá trikrat ali vsaj dvakrat toliko kakor dežela, ako ji je resen namen tudi našim kmetom pomagati. Pri tej priliki se je posebno še naglašalo, da dela vlada tako drugod, n. pr. na Kranjskem, zakaj bi tudi pri nas tega ne storila.

Deželni odbor, dobivši od deželnega zbora tozadevni nalog, se je tudi takoj obrnil z dobro podprto prošnjo na c. kr. ministerstvo v dosego tega namena ter je prosil od vseh državnih poslancev tozadevne pomoči. In res, vspeli je bil dovoljen.

Prvi glasovi, ki so došli v ti zadevi v deželno hišo, so pripovedovali, da je

vlada dovolila za Goriško za leto 1902 prispevek 38.000 K, tako da bi bilo na razpolago v pokritje brezobrestnih posojil za označeno dobo skupno 58.000 K; toda na spomlad se prikaže rada slana, ki uničuje prvo cvetje. In res tudi tu je pobrala 6000 K, kajti ko je došel od ministerstva dotični odlok, povedal je, da je vlada dovolila v navedeno svrhu le 32.000 K, tako da je bilo na razpolago za to dobo skup 52.000 K.

Kmalu za tem došel je tudi odlok od c. kr. namestništva v Trstu, iz katerega je bilo razvidno, da znašajo vse opravičene posojilne potrebščine za leto 1902 okroglih 54.000 K.

Kakor je iz teh števil razvidno, so bile skoro povsem pokrite vse tozadevne opravičene potrebščine z deželnim prispevkom 20.000 K in državnim 32.000 K, primanklejev je znašal le 2.000 K. Posojila so se tudi razdelila in sedaj imajo gotovo že vsi prosilci denar v rokah; seveda 5% manj nego bi bil smel vsakdo po vladnih načelih in nazorih zahtevati.

In sedaj vprašamo vse one rogovileže, ki brezvestno zlorabljajo Štrekeljev predlog proti poslancem naše stranke: Kateri predlog je ugodnejši in modrejši, oni naših poslancev ali Štrekeljev? Ali ne bi pri takih okoliščinah odstopil sam poslanec Štrekelj sedaj od svojega predloga ter se pridružil našemu?

Drugače stoji zadeva za zadajo dobo, za leto 1903. Namestništvo je pohitelo ter hitro rešilo in pripravilo gradivo za rešitev tega vprašanja za to dobo. In prav je storilo, kajti potreba po Krasu in na Vipavskem je velika in ljudstvo pričakuje težko razdelitve tega posojila.

Deželni odbor je že dobil dotične predloge in bode po možnosti hitro rešil zadevo tudi od svoje strani. A sedaj nastanejo nekatere težkoče, kajti za to dobo je opravičevih zahtev za okroglih 120.000 K in nastane vprašanje, kako pokriti ta znesek. Deželnemu odboru so roke vezane, ker ni bil sklican deželni zbor in sam ne sme razpolagati čez denarna sredstva, katera mu ni isti dovolil;

a nadejamo se, da se posreči našim poslancem kljub temu, rešiti to zadačo tudi za to dobo ugodno in v korist našemu ljudstvu, kakor se jim je to posrečilo za prejšnje dobe.

Dopisi.

Iz Gorice. — V zadnjem dopisu smo povedali čitateljem „Gorice“, kako vihti „Sočina“ hujskač svoj pasji bič nad našimi poslanci. Danes pa se nam vidi potrebno, pojasniti čitateljem „Gorice“ in našemu ljudstvu sploh, zakaj se na tak nečuden način blatijo in napadajo naši odborniki in poslanci, kaj so zakrivali in kaj zanemarili.

Vse, kar je mogla „Soča“ iztakniti v dokaz, kako izdajajo naši poslanci domovino, sestoji v sledečem:

1. Zabeležila je že, kaj nameravajo napraviti s slovensko kmetijsko šolo;
2. za deželno trtnico je bilježila imenovanje Laha iz kraljestva;
3. ustanovil se je zavod za pospeševanje obrti, ki je ves laški;
4. ustanovili so hipotečno banko, nastavili v njej, izvzemši jednega, same laške uradnike;
5. iz deželnega odbora gine raba slovensčine, dandanašnji se dopisuje le laško z drugimi oblastmi v slovenskih stvareh;
6. v uradih se množijo laški uradniki ter se slovenske, kar jih je, grdo gleda.

Kar se tiče prve točke, je pač po vsi deželi znano, da sedanji kmetijski šoli ne zadostujeta več potrebam sedanjega časa, in vse je uverjeno, da ju je treba reorganizovati. V ta namen izvolil je že prejšnji dež. odbor odsek, ki je imel nalogo baviti se s tem vprašanjem. Sedanja odbornika sta pri tem toliko prizadeta, da sta opetovano zahtevala, naj se reorganizacija pospeši. Po dolgem cincanju je prišlo vendar jedenkrat do glavne seje, v kateri je večina določila predlagati deželnemu zboru načela, po katerih naj bi se preosnova vršila. — Kaj sta tukaj torej odbornika ali poslanci

PODLISTEK.

35

Mladi gozdar.

Izvirni roman. Spisal Soški-črnošolec.

(Dalje.)

„Sedaj povem pa jaz svojo“, oglašuje se grobar Krt, ki je nestrpno čakal, da bi prišel do besede. „Bilo je tudi letos na vseh svetih dan popoldne, ko smo ga sè Severjem in z dvema drugima možema tako malo po božje vlekli pri botru Strugu. Govorili smo o županovih in o gozdarju. Govorili smo v tej stvari vsi ene misli. Kar se zadere Tone Sever in jo pove, kakor bi pribil: Rad bo še plesal župan, kakor mu bo hči godla. — Možaki, je-li bila ta beseda prazna?“

Tako in enako so prevdarjali možje še nekoliko časa, dokler se ni drug za drugim pobral domov za peč.

V tem je bila pri Zagričarjevih cela družina zbrana v gorko zakurjeni izbi in poleg domačih bil je tam tudi gozdar Mirko. A bil ni tam več samo kot navaden gost, ampak kot zaročenec lepe županove Milke. — V dokaz svojega posebnega veselja in zadovoljstva priskrbel je župan majoliko vina, županja pa nekaj ocvrtega za prigrizek. Stara mista zrla več v Mirku beraškega pritepenca in zapeljivca, ampak pametnega, poštenega mladeniča, ki je ljubil njuno hčerko resnično in s čistim namenom. Milka je razkrila namreč mej tednom očetu in materi vse, kar se je bilo do takrat zgodilo mej njo in Mirkom. Pove-

dala jima je, kako se je hotel za vselej posloviti od nje in umakniti se daleč proč samo, da ne bi motil družinskega miru v njih hiši. Toda upanje, da bo kmalu imenovan za nadgozdarja in njene prošnje so ga pridržale, da ni naredil usodepolnega koraka. Solze so se starima zasvetile v obeh, ko sta čula take reči pripovedovati o mladeniču, katerega sta tolikokrat tako ostro in krivično sodila.

Čuditi se nam torej ni, ako sta stara sama prva pričela govoriti o poroki in o dnevu ženitovanja. Domenili so se, da bo o pustu, kakor hitro bo vse potrebno pripravljeno.

Ko je bila glavna stvar določena in sklenjena, prišli so na vrsto drugi za nas manj važni pogovori. Bilo je vže precej pozno popoldne, ko se je Mirko poslovil pri županovih. Po dolgem času čutil se je tedaj zopet v tem kraju domačega in zadovoljnega.

XXVIII.

Hudobec
Ostudnejši od lepe ženske ni,
ki padla je . . .

Šekspir.

Prišel je čas Kurentovega slavlja — pust. Skopnel je sneg skoraj do cela in solnce se je jelo od dne do dne više pomikati. Lepega jutra je sedel v malem vrtu pred gozdarsko hišo na bukovi klopi Sever sam in nekam zamišljen. — Kar zacvilijo lesena vrtna vrata. Sever dvigne naglo glavo in kaj ugleda!? — Dve ženski temne polti ter črnih očí in las se mu bližata. Ena je starikava, suha, zoprnega obraza in osatega pogleda; druga pa je okoli dvajset let

stara, po zunanosti precej simpatična mladenka. Vse kaže na njima, da sta ciganki.

Sever se je iz prva nekoliko ustrašil žensk, misleč si: Kaj neki stika ta ciganska svojat tukaj po gozdu? — Ko mu prične starka s hripavim glasom pripovedovati, kako sta po naključju zašli, ker jima je kraj popolnem neznan, pomiri se Sever in ni več tako nezaupen. Stara ciganka zapazi to takoj, zato porabi ugodni trenutek in prične beračiti:

„Očka, dragi očka, dajte, peščico moke, ocvirek zabele, kako jajce, kaj obleke, kake stare črevlje ali klobuk za moža mojega . . .“

„Da, še hlače ti bom dal, pa srajco, pa ključ od hiše, pa hišo samo, potem boš, botra ciganka, dovolj otovorjena, ka-li ne? — Le idita z Bogom! Jaz sem tukaj toliko gospodar, kot vedve“, de hudomušno Sever, vedoč, da se ciganki ne bosta dali kar tako odpraviti.

„Bog vam daj dobro srečo, gospodar, Bog se usmili duše . . .“ drgne dalje nadležna starka.

„Ali veš, da imaš dušo?“

„Eh, dobri gospodar, imam dušo, imam.“

„Pa ona tam ima tudi dušo?“

„Ima, dobri gospodar, ima.“

„Zakaj pa molči kot pust v pratiki?“

„Eh, dobri gospodar, ne zna slovenski.“

„Odkod sta pa doma?“

„Tamo — tamo —“ kaže starka proti vzhodu.

(Dalje pride.)

zagrešili ali zanemarali? Nič, kajti vsa zadeva pride v deželni zbor, kateri bo odločeval tako ali tako. — To je torej prvo velikansko izdajstvo, katerega sta kriva slovenska odbornika.

Drugo veliko grozodejstvo je imenovanje načelnika deželni trtnici, za katero se je oglasilo 32 prosilcev. Kmetijsko društvo zahteva od takega načelnika, da ima dovolj teoretične podlage v umetnem kalenju ter je vodil ali vsaj prisotvoval pri večjem takem zavodu, kateri deluje v tem smislu. Med prosilci ni bilo nobenega domačina ne Laha ne Slovenca, kateri bi se mogel izkazati, da zadostuje tem zahtevam. Naša odbornika sta se informirala pri Italijanih in Slovencih strokovnjakih, a povsod sta dobila odgovor, da v deželi ni najti take osebe. Baron Ritter je sicer pozval na svoje posestvo v Monasteru pred par leti takega strokovnjaka iz Francije, kateremu je dajal na leto 5000 frankov; a dotičnik ni več na razpolago. Oglasilo se je tudi kakih osem Ogrov, ki pa ne poznajo niti italijanskega, niti slovenskega, niti nemškega jezika. Na te se ni bilo mogoče ozirati. Jedinimi mogočimi prosilci, ki je odgovarjal tem zahtevam, je bil neki Zuljan iz Italije, tega je hotel zastopnik kmetijske družbe imeti, in temu so pritrjevali tudi italijanski odborniki.

Slovenska odbornika sta ugovarjala, da ne moreta takemu imenovanju pritrjiti, ker s tem ni za Slovence nič pri-skrbljeno. Zato se je potem sprejel nujni predlog, da se poišče in imenuje inteligentnega Slovenca, ki je dovršil kmetijsko šolo, kateri bo prisostvoval pri tem umetnem sistemu kalenja ter ga potem širil po Brdih in drugod po slovenski zemlji.

Toda to ni kako imenovanje za stalno ali za daljšo dobo, marveč oba strokovnjaka se sprejmeta le po pogodbi za jedno leto.

Kdor hoče pa spoznati vso zlobo nasprotnikovo in njegove nakane, naj obrne nekoliko več pozornosti opazki: „ustanovil se je zavod za pospeševanje obrti, ki je ves laški“, katero zlo hoče navaliti na ramena naših poslancev.

Znano je, da so bili zastopani Slovenci v prejšnjih dobah v kupčijski zbornici, če ravno ne v istem številu, kakor bi pravica zahtevala. S tem pa ni bil A. Gabršček zadovoljen in zagnal se je z vso impetuznostjo v to italijansko trdnjavo, češ, da jo vdobi v slovenske roke. Konec vsej akciji je bil, da je Gabršček propadel ter da so mu nasprotniki s števili dokazali, da taki in jednaki poskusi so brezuspešni za doledni čas.

Dosegel je le s svojim postopanjem to, da so se Italijani stisnili skup ter izključili Slovence iz te korporacije, izvolili so tudi najradikalnejše elemente v zbornico.

Ta družba je ustanovila s pomočjo vlade, goriškega mesta in dežele zavod za pospeševanje male obrti, v čegar odbor pošiljajo navedeni činitelji svoje zastopnike. Deželni odbor ima pravico izvoliti štiri zastopnike in sicer dva odbornika in dva obrtnika ali trgovca. Odpisal je res tudi tja dva Slovenca in dva Italijana, kar je pač pravično.

Res je, da ta dva odposlanca dež. odbora sta jedina Slovenca v onem odboru, a kdo je temu kriv? — Odgovor je priprost: „Klerikalci!“

Seveda, ako bi bila sedela v deželnem odboru dva po „Sočinem“ poštenjaku patronizirana kranjska odvetnika, bi se bilo vse to predrugačilo. Italijanska kupčijska zbornica bi se bila hudo prestrašila ter bi bila odposlala v označeni zastop gotovo le — Slovence; goriškimi starešinom bi bil zlezal pogum v hlače ter bi bili izvolili tja gotovo le slovenske zastopnike, in deželni glavar bi se čutil takoj tako „majhnega“, da bi bil brezdrugačno kar dekretiral štiri odposlance v odbor za pospeševanje obrti.

Smešni frazarji! Da, da, ko bi bila puble fraze — dejanja in bi imeli surovi napadi na potrpežljivem papirju učinke Kruppovih topov, potem bi bili

gospodje pri „Soči“ že svet spravili s tečajev; a tako se suče še zmiraj okoli stare osi.

Kar se tiče imenovanja uradnikov v hipotečni zavod, smo že precizirali svoje stališče; dodati bi imeli še, da je gospodom okoli „Soče“ natanko znano, da sta slovenska odbornika zastopala dostojno sicer, a odločno interese slovenske; oni dobro vedo, da nista opustila nikakega sredstva, ki bi bilo moglo dovesti do boljših tozadevnih uspehov; pri vsem tem jima predbaciva, da sta prodana, ker plačana.

In tako piše ona gospoda, ki je uprizorila znano akcijo pri kmetijski družbi, pri kateri smo ji vsi pomagali. S plamtečimi očmi in napihnjanimi lici smo jo videli korakati v društvene prostore, nadejaje se, da pripomore pravični stvari do zmage. A kaj smo doživeli? Par protestov do vlade, par pretenj v „Soči“ in — bašta. — Ko bi pa svet videl in vedel, kako klaverno vlogico je igrala ta gospoda tam, kjer je bilo pravo mesto resnega govora, — bi to gospodo sodil po zaslužku. — Più calore, e meno colore, sarebbe meglio!

Oziraje se na zadnji dve točki, nam je omeniti, da slovenska odbornika uradujeta izključno le slovenski bodisi s strankami, bodisi županstvu, bodisi s c. kr. uradi. Kdor ima pa dokaze v rokah, da se uraduje s slovenskimi uradi za njunim hrbtom italijanski, naj da take dokaze jednemu odborniku v roke in ta bo gotovo vedel, kaj je njegova dolžnost.

Sicer pa, ako se res godè v tem oziru Slovincem krivice, odstranijo se z jedno črto, ko bodo slovenski poslanci jedini. Dokler tega ni, dolžite sami sebe, če ni vse tako, kakor bi moralo biti.

O krivici, ki bi se bila delala Slovincem pri imenovanjih v deželni hiši, ni bilo do novejšje dobe nič slišati; celo „Soča“ je o tem povse molčala. V novejšem času sta imenovana dva nova uradnika v pisarno, jeden Slovenec in jeden — kateri je rojen v Sežani, je hodil v ljudsko šolo v Sežani in Podgradu (seveda v slovensko ljudsko šolo), je bil vpisan na realki v Gorici kot Slovenec, je obiskoval slovensčino in dobil iz tega predmeta pri strogem gospodu profesorju Seidlu red „befriedigend“, služboval je več let pri c. kr. slovenski sodnji in se šteje med najboljše tozadevne uradnike. To je resnica, in za ta dva uradnika sta glasovala tudi slovenski odbornika.

To so toraj vsa grozodejstva, katera so zakrivali klerikalni poslanci in odborniki. Iz teh izvaja „Soča“, da so ti ljudski zastopniki prodani, da se redè od Judeževih grošev ter vihti nad njimi svoj pasji bič. Končujemo v prepričanju, da naše ljudstvo bo rabilo bič za one, kateri smatrajo take izbruhe brezobzirne surovosti, kot junaške čine.

Iz gorške okolice.

Ljubi prijatelj!

Najina mnenja glede stališča in bistvenosti „Gorice“ in „Soče“ kakor tudi dotičnih strank gredo torej jako navskriž. Jaz sem namreč prepričan, da je naša stranka ostala neizpremenjena, odkar ji stoji dr. Gregorčič na čelu, da je prav ista, kakor je bila pred razkolom, da si je pa morala osnovati drugo časniško glasilo („Gorico“), ker je „Soča“ po tvojih in tvoje razkolniškega sodnega zaslugah krenila na drugo pot. Temu dosledno trdim, da je „Gorica“ pristna naslednica tvoje nekdanje „Soče“ in da ni mogoče, da bi mogel ti na „Gorici“ kaj grajati, kar si na nekdanji „Soči“ hvalil. Če pa „Gorica“ živahnejše povdarja katoliška načela — katera si tudi ti pred razkolom poudarjal — si ti tega kriv, ker ti tem načelom frivolno biješ v obraz. Ti seveda moraš vse drugače govoriti; kajti kakor hitro bi mojemu mnenju pritržil, bi obsodil samega sebe, ali z drugimi besedami rečeno: bi sam zavil vrat svojemu političnemu življenju. Kaj takega pa ne moremo niti od tebe pričakovati. Zato pa je prav naravno, da skušaš orožje, s katerim si uprizoril razkol, zagovarjati ne glede na to, da je bilo

med njim mnogo nepoštenega. Med to zadnje spada v prvi vrsti bomba o kardinalu Missiji. Da ti je ta bomba jako dobrodošla in da si od nje jako mnoga pričakoval, je prav umljivo. Najprej je treba povdarjati, da je bil politični boj kranjski pri nas na Goriškem takrat jako nepriljubljen. Sodili smo splošno, da ga ni bilo treba, in da mora biti na vsaki strani nekaj krivde, ki bi se dala tudi brez prepira poravnati. Ker se je mnogo govorilo, da je tedanji ljubljanski škof pripomogel k osnovanju katoliško-narodne stranke, zato je bilo pri nas splošno razširjeno mnenje, da osnuje nadškof Missia tudi pri nas svojo stranko. Ni bilo torej lažjega nego propagirati tako govorico, česar si se ti tudi v polni meri poslužil. In prav nič čudnega ni, da so ti šli na limanice celó razsodni možje. Ali močnejši nego govorice in možje so dejstva, in ta so kmalu dokazala, da je bila govorica le slutnja in da si jo le ti izkoristil v pravo bombo.

Recimo torej, da je res, kar ti „farbaš“, da je pod kardinalom Missijo oživel klerikalizem v deželi in da je kardinal ugnal dr. Gregorčiča v kozji rog. Kardinal je moral torej — dosledno tej tvoji trditvi — dati dr. Gregorčiču posebne ukaze, posebne migljaje, po katerih se je imel izpremeniti pravec dotedanje dr. Gregorčičeve politike, vsled katerih je imel dr. Gregorčič kreniti na novo politično pot, na pot, na katero bi dr. Gregorčič sam od sebe nikdar ne bil krenil, in sicer iz jednostavnega vzroka, ker po taki poti ne hodi mož mirne nravi in milega temperamenta. To moraš, prijatelj, že priznati, da so možje, ki so stali in stoje na čelu kranjske katoliško-narodne stranke, kar se živahnosti in temperamenta tiče, iz vse druge „pašte“ nego naš Gregorčič. Zato sem pa jaz trdno prepričan, da bi bil dal dr. Gregorčič na take ukaze le en odgovor, in ta odgovor bi bil: odstop od političnega vodstva in političnega življenja. Pa recimo, da se je dr. Gregorčič podvrgel kardinalovim poveljem, ali morda misliš, da je kardinal smatral svojo nalogo končano s temi golimi povelji? Ali misliš, da je bil kardinal tak tepec, da ni izpoznal, da je z onimi povelji stopil sam v politični boj, in da njegovo dostojanstvo in čast zahtevata, da dá tem poveljem na razpolago tudi svojo moč in oblast? Ali misliš, da je bil na drugi strani dr. Gregorčič zopet tak tepec, da je, trudeč se z izvrševanjem kardinalovih povelj, kar velikodušno odklanjal in ignoriral mogočno kardinalovo podporo? Toli bebast menda še nisi, zato upam, da najdeš logično to-le moje sklepanje: Kardinal je poslal vsem duhovnikom svoje nadškoliše najstrožji ukaz, da mora vsakdo na vsak mogoči način politiko dr. Gregorčiča podpirati; da mora „Primorski List“ na korist „Gorice“ prenehati; da mora vsak duhovnik poseči v volilno gibanje z vso močjo na korist dr. Gregorčiča; da mora ne le sam iti na volišče, ampak da mora razviti tudi najšivahnejšo agitacijo zunaj cerkve in v cerkvi... To so dejanja, katerim se kardinal ni mogel izogniti, kakor hitro je hotel (po tvojih besedah) „ugnati dr. Gregorčiča v kozji rog“. A prijatelj moj, poglejva si zdaj, koliko ta dejanja, ki so neizogibna posledica tvoje trditve, odgovarjajo resničnim dogodkom zadnjih volitev? Poglejva, kje je bilo opaziti najmanjši pritisk kardinalov na volilna dejanja in nehanja naše duhovščine? Vidiš, prijatelj, tu stojiva pred veliko ničlo. — Koliko duhovnikov ni pri zadnjih volitvah ganilo niti z mezincem za našo stranko? Niti zmenili se niso, če prav so jim pred očmi tvoji in tvoje sodruga volilni agitatorji begali pristoje ljudstvo, da je bilo groza. Koliko duhovnikov ni šlo niti volit? Da, našli so se celó duhovniki, ki so glasovali za tvojo stranko. Zdaj pa, prijatelj moj, če imaš še kaj zdrave pameti v glavi, povej mi, kje za Boga bi bilo to mogoče, ako bi bil res „oživel pod kardinalom Missijo klerikalizem v deželi“, ako bi bil kar-

dinal res „ugnal dr. Gregorčiča v kozji rog“. Ako so pa nekateri duhovniki delovali pri volitvah za našo stranko, ni še s tem dokazano, da so to storili ravno na vpliv kardinalov. Kratko nikar, prijatelj. To so možje, katerih versko in narodno prepričanje stoji trdno kot siva skala na Krasu, to so možje, kateri so pri zadnjih volitvah ravno tako delovali kakor pred razkolom, ko si jih ti še imenoval „naše vrle duhovnike“ in ko ni bilo kardinala še v deželi, in kakor delujejo tudi zdaj, ko je kardinal preminul in ko ti imenuješ te duhovnike „proklete farje“.

Pa pojdiva po tej poti še dalje, ljubček moj! Ti veš, kako dobro je bil pokojni kardinal zapisan v višjih vladajočih krogih; ti veš, kako je bila vladnim možem vsaka njegova želja sveta; ti veš, da se je njegovi želji pokorilo vse, kar je bilo cesarsko-kraljevega, in kako še le, če je prišel kak migljaj od zgoraj. Tega pa ne veš le ti in jaz, ampak to je vedel tudi pokojni kardinal sam. Če je torej on „ugnal dr. Gregorčiča v kozji rog“ in — kar se mora sklepati iz te tvoje trditve — razvil v ta namen tudi svojo oblast, potem leži na roki, da je uporabil tudi svoj vpliv pri c. kr. vladi. Ali to se pa zopet ne vjema z resničnimi dogodki preteklih volitev, ko smo videli, da je mnogo c. kr. ljudij (kakor se ti izražaj) bilo na tvoji strani in da je celo kak c. kr. okr. glavar šel na roko tvoji stranki. (Dalje pride.) A. K.

Iz Šempasa. — V „Primorcu“ od dne 22. prosinca, sem čital dopis iz Ozeljana. V omejenem dopisu piše nam znani dopisnik o šempaskem g. kaplanu, da je na novega leta dan voščil svojim vernim vse polno križev in težav. Res je, da je isto voščil, a to voščilo je treba drugače razumeti. To si ni treba razlagati besedno, ampak moralčno. Ni pa res, da bi on isto voščil, kakor trdi omenjeni dopisnik zato, ker se ozeljanski „naprednjaki“ niso udeležili božičnega „ofra“, ali pa da bi jih prestrašil, da bi bili bolj obilni pri beri jezikov. Res je, da je hotel naš gospod kaplan odpraviti isti „ofer“, a so mu nekateri ozeljanski možaki na korist njegovih naslednikov, to odsvetovali. Vsakdo izmed faranov ve, da on se ne poteguje za denar, ker še isto, kar ima, dá ubogim. Tako se mu večkrat prigodi, da nima niti vinarja, ker on ne skrbi za napravo kapitalov, ampak samo za vsakdanji kruh. Če bi pa sploh hotel kaj prihraniti, ne more, ker ima zato premalo dohodkov.

Dalje piše, da je bolje zanj in za g. župnika, ako je slaba letina, češ, za nje je vseeno, kar tudi ni res.

Piše tudi, da g. župnik v slabih letinah računa mesto 4 K za vedro vina, 6 K. Tudi to ni res. Zato pozivljem omenjenega dopisnika, da navede in dokaže vsaj en tak slučaj. Ako pa tega ne stori, ga imenujem že naprej nesramnega lažnika, če mu pa ta naslov ne ugaja, lažnika po poklicu. Drugega naslova se taki osebi ne more dati.

Zaletuje se tudi v neki dopis iz Šempasa v „Gorici“, v kojem dopisnik po vsej pravici hvali cerkvene pevce in v kojem se potegaje za to, da bi dobili cerkveni pevci kako plačilo. „Primorčev“ dopisnik hoče trditi, da niso krivi oni občinski odborniki, kojih imena so bila navedena v onem dopisu v „Gorici“ in v „Prim. listu“, ako niso pevci nič plačani. Kdo je kriv? Res je, da je naš organist vložil na občinsko starešinstvo prošnjo, v koji je prosil, da bi se mu dovolila prosta bira turšice in da bi on iz tega dajal pevcem o priliki pevskih vaj, kak kozarec vina. In če računamo, da bi organist, v slučaju ugodne rešitve prošnje, nabral krogn 20 mernikov turšice, kar znese približno 60 K in da imajo cerkveni pevci blizo 90 vaj na leto in če računamo, da bi bilo treba vsakokrat vsaj 2 l vina, bi imel organist gotovo izgubo. A on bi bil vseeno zadovoljen s tem, ker bi se s tem vsaj deloma plačalo pevce in bi isti imeli tudi večje veselje do petja in bi se istih število tudi

pomnožilo. Pri starešinstveni seji namreč, ko je prišla ta prošnja v razpravo, je bilo navzočih ravno zadostno število starešinov. Ko je bila omenjena prošnja prebrana, začne G. S. ugovarjati. Pri tem so bili nekateri mnenja, da ako se to ne dovoli, naj se da pevcem kaka nagrada v denarju. In tudi temu je on ugovarjal. Ko pa je videl, da je večina občinskega starešinstva za to, vstane, vzame klub in se odstrani od seje. Za njim jo potegneta še pl. Z. in I. R. Seja seveda ni bila več sklepčna. Sedaj menda ni treba več vprašati, kdo je kriv.

Piše tudi, da se je pri omenjeni seji župnik potegoval za organista. Res je, da se je potegoval za omenjeno prošnjo, a ne radi organista, ampak radi cerkvenih pevcev.

Piše tudi, da se je že enkrat obstoječa omenjena bira spremenila v denarno plačo. To je sicer res, a s tem je organist na slabšem. Ko se je namreč omenjena bira še pobirala, nabral je organist približno 20 mernikov turšice, kar znese, kakor prej rečeno, 60 K. Razun tega pa je dobil organist od vsake maše v podružnicah, in teh je čez 40 na leto, po 2 K, kar znese nad 80 K. Skupaj toraj 140 K. Sedaj pa ko se je spremenila omenjena bira v denar, je odpadlo zraven bira še onih 80 K od maš. Občina pa daje kot nadomestilo vsega tega, za obedve podružnici, le 80 K, in ne kakor trdi omenjeni G. S. proti raznim osebam, da dobi organist razun tega še po 2 K od vsake maše v podružnicah. To se godi prav po amerškem sistemu. Kajti tam niso delavcem plače. In za to plačo mora organist, razun orgljati, tudi podučevati petje.

Tako je, in nič drugače!

Iz omenjenega dopisa v „Primorcu“ pa se razvidi, kako dopisniki naprednih listov ubogajo svojega časnikarskega veleuma, koji je ob nastopu novega leta pozival svoje dopisnike, da naj pišejo le o tem, kar se v resnici godi in ne laži. Do sedaj pa sem mislil, da naredi napredno časopisje res tako velik, imeniten in potreben preobrat, a motil sem se, kajti napredno časopisje in njegovi dopisniki so ostali trdni na starih nogah, na nogah laži. Vendar pa upajmo, da z lažmi ne pridejo daleč, ker laž ima kratke noge.

Zato le naprej! Moje pero je zmerom pripravljeno. Občinar.

Iz soške doline. — O veliki vnemi, s katero vršijo čuvaji javne varnosti in reda svojo dolžnost, naj pričajo naslednje vrstice. Pri nas so imeli otroci pred kratkim grinte, otročjo bolezen, ki v nekaterih dnevih zgine. Ko je pa to izvedel naš orožnik, je hitro zastražil neko hišo, v kateri sta bila dva otroka bolna, misleč, da imata kože ali runje. S tako vztrajnostjo sta stražila orožnik in občinski čuvaj ono hišo, da je bilo veselje gledati. Ko je pa poklicani zdravnik spoznal, da ni nevarne bolezni, sta reveža dobila namesto zahvale posmeh. — Nič boljše se jima ni godilo, ko je nekega dne počil glas, da se je prikazala v neki krčmi pod Doblarjem, kjer stanuje čez 20 Črnogorcev, kolera. Tekel je zopet orožnik k oni krčmi ter zastražil jo še z dvema pomagačema, občinskim slugo in še drugim človekom. Prišedši zdravnik ni spoznal bolezni in je ukazal hišo stražiti, dokler ne pride — komisija! Stražili so hišo dva dni in dve noči ter zmrzovali pod milim nebom. Vsak krat, ko je kak Črnogorec pokukal skozi okno, pomeril je kateri izmed stražarjev nanj s puško, kakor bi hotel bacile streljati, da ne okužijo ozračja. Došla komisija je dognala, da ni nevarne bolezni. Ubogi ljudje so na to prihrumeli iz hiše kakor čebele iz panja ter so veselo mahkali na železnisko progo k delu. Naj bi se skrbnim čuvarjem našega zdravja vselej posrečilo tako korenito preprečiti širjenje vsake nevarne in nalezljive bolezni med nami. Upamo, da z božjo pomočjo to pojde, saj imajo — puške!

Politični pregled.

Politični položaj.

V soboto je avstrijska delegacija vsprejela proračun zunanega ministerstva. Ker pa na Ogrskem še vedno obstruirajo v državnem zboru, in ni vlada spravila še predloge o vojaškem kontingentu pod streho, kar bi se moralo zgoditi v najkrajšem času, se ne ve, kedaj se zopet snide avstrijska delegacija k posvetovanju, in je vse to odvisno od ogrskih delegatov, ki ne morejo priti na Dunaj, dokler zboruje v Budimpešti ogrski parlament. Ako se ne posreči ogrski vladi spraviti rekrutne predloge do konca tega tedna pod streho, potem namerava grof Ticza zasedanje ogrskega državnega zbora odložiti, da bode mogoče priti ogrskim delegatom na Dunaj ter rešiti dotične zadeve, pripadajoče delegacijam. Ko pa bodo delegacije opravile svoj posel, potem bodo najbrže sledil razpust ogrskega državnega zbora. — Kar se tiče avstrijske delegacije, polagajo razni listi posebno važnost na to, da so kakor nemški, tako tudi češki delegatje v svojih govorih povdarjali potrebo nemško-češke sprave. Z ozirom na to pa poročajo listi, da hoče vlada v najkrajšem času vzeti zopet v svoje roke spravno akcijo, da se prepriča o tem, da-li bi ji kazalo sklicati državni zbor koj, ko bodo delegacije končale svoje delo. Sicer pa je na Češkem povzročil mnogo nevolje odgovor dr. Körberja na razne brzoglavne prošnje čeških agrarcev, ki so zahtevali, naj bi se sklical češki deželni zbor, ki ima rešiti mnogo prošnji občin in tudi zasebnikov, katerim preti zaradi elementarnih nezdoljivih beda in ki so tudi vlado prosili, da bi priskočila nesrečnežem na pomoč. Dr. Körber je namreč odgovoril, da o državnih podpori ne more biti govora, dokler ne dovoli državni zbor v ta namen večjega kredita. Da se pa to zgodi, morali bi Čehi odnehati od obstrukcije. Čehi predbacivajo dr. Körberju, da je hotel celó bedo porabiti v politične svrhe, in mu grozijo, da raztegnejo prihodnjič svojo obstrukcijo celo na vladno predlogo glede dovoljenja rekrutnega kontingenta za leto 1904, kar so do sedaj vedno iz obstrukcije izločili.

Avstrijska delegacija.

V petek in v soboto se je v plenumu avstrijske delegacije nadaljevala in tudi dokončala razprava o proračunu zunanega ministerstva. Del. Dobernig je zagovarjal trozvezo ter priporočal carinsko unijo z Nemčijo. Govoril je tudi o razmerah mej Nemci in Italijani ter zagovarjal neko nemško posest, katero imajo po njegovem mnenju Nemci v našem Primorju. Govoril je dalje proti rezervatnemu povelju vojnega ministerstva glede polkovnega jezika in žugal z neko nemško hišo, katero si hočejo ustanoviti Nemci. Grof Zedtwitz je razpravljal o položaju na Balkanu in pozdravljal sodelovanje z Rusko. Grof Dzierdzycki je povdarjal važnost troin dvozveze za ohranitev miru in hvalil našo vstočno politiko. Delegat Schneider je hotel govoriti o zatiranju narodnosti na Ogrskem, a predsednik mu ni pustil govoriti. Delegat Šusteršič se je zopet bavil z vetom. Rekel je med drugim, da je veto-pravica, bila pravica nemškega cesarja, a cesar Franc jo je l. 1804 odložil. Grof Schönborn je ostro prijel Doberniga ter se odločno izjavil proti taki zvezi z Nemčijo, kakoršno bi hotel imeti Dobernig. Glede nemških prvotnih naselbin v Primorju ne more biti po njegovem mnenju govora. Del. dr. Kramer je govoril proti trozvezi. Trozveza, pravi govornik, je velike važnosti le za Nemčijo, a našo zvestobo bo Nemčija slabo plačala. Naša iztočna politika bo po govornikovem mnenju še-le tedaj prava, ako se tesno združimo z Rusijo. Glede notranje politike pa pravi, da so Čehi vedno pripravljene združiti se z Nemci, seveda na pravični podlagi.

Na skrajnem Vstoku.

Med Rusijo in Japonsko pride gotovo do sporazumljenja. Tako poročajo danes soglasno vsi listi in nekateri zatrjujejo coló, da je Rusija vže vsprejela Japonske predloge. Celó angleški listi so potihnilni z vojnim rožljanjem, in je torej skoraj gotovo, da vsaj v doglednem času med Rusijo in Japonsko ne pride do vojske.

Domače in razne novice.

Imenovanja. — Davčni kontrolor v Kanalu g. Fran Kavčič je imenovan davkarjem in pojde kot tak v Podgrađ. Davčna kontrolorja postala sta gg. Franc Pomo pl. Weyertal in Josip Plahuta; zadnji pride kot tak v Kanal. Davčni kontrolor g. Rajmund Godeas imenovan je za davkarja. Davčna praktičanta gg. Enej mejni grof Obizzi in Habert Rauscher pl. Steinberg

sta imenovana za davčna pristava; prvi za Gorico, drugi pa je pridružen pristojbinskemu uradu v Trstu.

Smrtna kosa. — V Sežani je po daljši mučni boleznini umrl sodni pristav g. Makso Hrovatin v najlepši dobi življenja, star namreč le 35 let. Vest o njegovi smrti prevzročila je globoko sožalje vseh onih, ki so ga poznali. Pokojnik bil je namreč jako prijazen nasproti vsakemu in je vžival splošno spoštovanje. Bil je zvest sin svojemu narodu. Njegovo truplo pripeljali so v njegov rojstni kraj, namreč v Vipavo. N. v m. p.!

Za „Šolski Dom“ so plačali predsedništvu: Josip Ivančič, profesor v Gorici, v vplačilo druge ustanovnine 100 K; Oskar Gabršček, državni poslanec, za prvo četrtletje 30 K.

Upravništvu prijelo: Izpraševalna komisija v Tolminu K 10

Pogreb baronice Eme Spaun. — V nedeljo predpoludne ob 11. in pol se je vršil pogreb soproge poveljnika naše vojne mornarice baronice Eme Spaun, ki je bil jako impozanten. Mrtvaški sprevod je vodil župnik c. in kr. vojne mornarice, častni kanonik goriskega kapitelja preč. g. Uredniček ob asistenci šest drugih duhovnikov. Udeležili so se pogreba tudi č. o. kapucini. Pred mrtvaškim vozom so peljali na dveh vozeh vse polno najdragocenejših vencev, povdarjenih od najvišjih dostojanstvenikov in drugih korporacij. Mej njimi bila sta tudi prekrasna venca nadvojvode Karola Štefana in nadvojvode Ferdinanda d'Este.

Za mrtvaškim vozom stopal je soprog pokojnice, admiral baron Spaun in bratje pokojnice. Potem pa se je vila dolga vrsta visokih vojaških dostojanstvenikov, kakor tudi zastopnikov civilnih oblastij. Ob straneh ulic pa, po katerih se je pomikal sprevod, bilo je vse polno občinstva. — Admiralu Spaunu došlo je od vseh strani cesarstva vse polno sožalnih brzojavk, med njimi tudi ena našega cesarja.

Pod voz je padel. — V soboto predpoludne so nekateri dečki, ki so se ravno vračali iz šole, skakali okolu voza, ki vozi vodo za škropljenje ulic. Med njimi je bil tudi 7-letni sin Petra Venutlija, ki je celo preživel. V istem hipu pride od nasprotne strani voz, naložen z žaganicami. Voznik bil je Anton Špacapan iz Ozeljana, in pod ta voz je padel omenjeni deček, pri kateri priliki si je zlomil desno nogo ter se hudo poškodoval na obrazu. Čeravno so konji vozili počasu, ni mogel voznik kar hkratu ustaviti konj in voza, ko je deček padel pod voz.

Vkradel je suknjo. — V soboto predpoludne je odnesel neznan izumovič Skočirju Tomažu iz Tolmina iz gostilne pri Reichu havelok.

Pripeljali so iz tolminskih zaporov v tukajšnje nekega Pobra Štefana, Dalmatina, ki je bil v službi v Podbrdu pri podjetju bohinske železnice. Tožen je zaradi goljufige, katero bi bil izvršil na škodo delavcev.

Koliko je dobilo v lanjskem letu za vodo gorisko mesto. — Za kronbersko vodo je dobilo v lanjskem letu gorisko mesto od 329 strank 10.664 kron 50 vin. Za vodo iz Soče pa od 170 strank 12.153 kron 99 vin.

Nesreča. — Stara pesem, ki pa starišev ni še izmodrila. V Borjani je umrl za opekljami 24. t. m. eno leto in tri mesece star fantič posestnika I. U. Mati ga je samega pustila pri ognju in šla k sorodnikom po kotel, da skuha za kosilo polento, ko se je vrnila, je bil otrok že ves v ognju. Najbrže pride komisija. Stariši kedaj se izpametujete?

Kmetijski odsek c. kr. kmetijskega društva v Gorici za okraj komenski vabi svoje ude k rednemu občnemu zboru, ki se bode vršil dne 2. febr. t. l. ob 3 uri popoldne v šolskem poslopu v Komnu. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika; 2. Poročilo tajnika; 3. Poročilo blagajnika; 4. Podpisovanje za naročitev kmetijskih potrebščin, kakor žvepla, vitrijoia itd.; 5. Slučajni predlogi.

Odbor.

Vabilo k veselici, koje priredi bralno in pevsko društvo „Slavec“ v Kožbani dne 7. februarja 1904. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina 60 vin., sedeži 40 vin. Vspored: 1. nagovor predsednika; 2. „Pozor k petju“; 3. poje mešan zbor; 4. dramatična igra: „Dobrodošli! Kdaj pojdet domov?"; 4. „Nazaj v planinski raj“, mešan zbor; 5. deklamacija: „V pepelnici noči“; 6. „Pogovor z domom“, mešan zbor; 7. dramatična igra: „Mesalina“; 8. „Na planine“, mešan zbor; 9. srečkanje. Med vsako točko svira orkester. Po veselici prosta zabava s plešom. Vstopnina k plesu za gospode 2 K. V slučaju slabega vremena prenese se

veselica na prihodnjo nedeljo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Rokodelsko podporno društvo v Lokavcu priredi v dvorani g. J. Vidmarja dne 31. t. m. svojo pustno veselico.

Ekspropriacije zemljišč od Solkana do St. Petra glede na novo železnico so skoraj izvedene. Obsegajo doslej okoli 410.000 m². Posestnikov okoli 85 v Solkanu, okoli 40 v mestu, na Pristavi 35 in na Baronoviču 3; lastnikov hiš je v Solkanu 6, v Gorici 4. Ekspropriranje se je izvršilo brez posebnih težkoč.

Pozor na ponarejene bankovce. — Tudi po našem mestu krožijo ponarejeni bankovci po 20 kron. Treba je torej previdnosti. Ponarejeni bankovci razlikujejo se od pravih po barvi, in tudi v nemškem tekstu nahaja se več pogrškov.

Plini vžgali v predoru. — Pri zidanju predora iz Loga v rabeljske rudnike se je primerila velika nesreča. Delavci so se peljali v rudnik. Kar se vna mejo jamski plini, v trenutku bruhne plamen, ki objame nesrečneže. Deset mož je bilo v hipu ožganih. Vendar ni nobeden umrl, ampak so žive pripeljali iz rudnika. Nesrečo je povzročila najbrže nepazljivost, kajti stutili so že naprej, da mora priti enkrat do detonacije, ako se ne odpravijo plini iz rudnika.

Prejeli smo in priobčujemo sledeče:

Slavno uredništvo!

V predzadnjih štev. cenj. „Gorice“ je v člankih: „Liberalni učitelji...“ med drugim tudi, da je na prvem Kopačevem shodu pri Rebku brejski učitelj, Možina, govoril: „Učiteljski stan je delavski stan, tudi mi učitelji smo delavci in trpini, prosimo, da nas podpirate, kar je v vaši moči, saj vam je znano, kako jaz držim za vas, ter sem tudi naročen na vaše časnike, in sem, kar mi je bilo mogoče časnike tudi drugim oddajal.“ — Ker se pa to z resnico ne vjema, hočem dati pojasnila:

Za prvi Kopačev shod ni nikdo izmed učiteljev niti vedel, le podpisani je tikom pred otvoritvijo slučajno doznal zanj in se ga kot sosed udeležil brez namena, da bi tam kaj govoril. Ker je pa sklicatelj ali poročevalec, g. Kopač se v svojem govoru dotikal tudi potrebe po izomiki in izobrazbi ter povdarjal potrebo šolstva in dobrega učiteljstva, oglasil se je po končanem govoru tudi podpisane, ki je povdarjal: „Delavski stan je velike važnosti; spoznavati je začel tudi svojo moč in danes se po vsem svetu druži delavstvo za zboljšanje svojega položaja. Tudi slov. delavec se je začel na tem polju gibati čimdalje bolj uvažujoč potrebo izobrazbe, dobrih šol in napredovanja. Naše učiteljstvo ne stoji danes v nobeni stranki ker je samo zase organizirano pač pa rado in lahko kompaktira z vsako stranko, ki novi šoli in našemu stanu ne nasprotuje. Učitelj je tudi reven in neplačan delavec, kakor je reven tisti, katerega ima poučevati. Zato naj delavstvo, revni kmet in ljudstvo dela na to, da se šola podržavi, in vsem bo bolje!“ — Morda je bila še kaka beseda in obširneje povedana; a odločno pa zanikam, da bi bil kaj govoril, o čitanju, podpiranju, razširjevanju časnikov ali soc. stranke. A. M.

Opomba uredništva: Kako privede človeka slučaj tudi na Kopačeve shode, in kako je ta slučaj hudomušen, da zapelje človeka k govoru, na katerega ni nikdar mislil. O ti slučajji, kako čudni so oni semtertje!

Škandal v gledališču. — V Trstu so igrali v filodramatičnem gledališču francosko igro „Bomba“ — dramatičen izdelek najslabše vrste. Poslušalci so bili nad bedasto igro in slabim prestavljanjem tako ogorčeni, da so razsajali, žvižgali in hoteli vse stolči.

Zgorelo mesto. — V soboto po noči o 2. uri in pol začelo je goret mesto Alesund v Skandinaviji. Zgorelo je skoro celo mesto, ter ostalo 12.000 prebivalcev brez strehe in brez živeža.

Srednješolstvo v Avstriji. — Te dni je bila objavljena po naučnem ministru statistika avstrijskih gimnazij in realk. Po ti statistiki je v Avstriji 222 gimnazij. Od teh je nemških 116, čeških 51, 30 poljskih, 6 italijanskih, 3 maloruske, 5 srbohrvatskih in 11 utrakrističnih. Realk je 121, in sicer 69 realk nemških, 37 čeških, 10 poljskih, 3 italijanske, 1 srbsko-hrvatska in 1 utrakristična. — Kakor je znano, sestavljajo Nemci v naši državi polovico okolo jedno tretjino vsega prebivalstva, imajo pa od 222 gimnazij 116, od 121 realk 69. Med skupnimi 343 srednjimi šolami jih je torej 185 z nemškim učnim jezikom, to je: tretinja prebivalstva ima

nad polovico srednjih šol! In vendar so Nemci tako nesramni, da kriče v jed- nomer v državnem zboru in sploh tudi po nemških listih, da jih vlada zapostavlja, ter grejo v svoji nesramnosti tako daleč, da občitajo nam Slovincem, ki nimamo niti jedne slovenske gimnazije, niti realke, nenasičnost.

Koliko denarja gre v dim — in nos? — Tridesetorica tobačnih to- varn v Avstriji je v letu 1902 izdelala 1307 milijonov smodk, 3114 milijonov cigaret, 239000 meterskih centov tobaka za kadenje in 13640 meterski centov za nosljanje.

Brezsrčno postopanje z vojaki. — „Nar. Listy“ poročajo o vrsti slučajev, v katerih se je v Pragi brezsrčno po- stopalo z vojaki. Tako n. pr. se je moral topničar Kosler toliko časa vezbati s puško, da sta mu roki otrpnili, in mu je puška izmuznila iz njih. Četovodja ga je nato s tako silo udaril s kopitom, da se je topničar nezavesten zgrudil na tla. Morali so poklicati zdravnika, da ga je spravil k zavesti. Topničarja Hrobata je njegov četovodja tako močno suuil z ного v spodnji del trebuha, da je moral zaradi tega ležati več dni. Topničarja Zurebacha je njegov četovodja Budi- lowsky tako hudo trpinčil, da je sklenil prositi, da bi bil prestavljen k drugi ba- teriji. Budilowsky mu je baje rekel, da ga hoče toliko časa mučiti, dokler ga ne prisili k samomoru. Še isti dan mu je ulil na glavo vrč vrele vode. „Narodni Listy“ zahtevajo, naj se uvede glede vsega tega stroga preiskava.

Loterijske številke.

23. januarja.
Trst 24 32 72 17 46
Line 36 30 28 4 88

Odlična vdova

daje poduk v glasovirju v nemščini in francoščini ter spremlja na spre- hode. Stanuje na Solkanski cesti št. 11, II. nadstropje.

Ivan Bednařik

priloroča svojo knjigoveznico

v Gorici ulica Vetturini št. 3.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8 priloroča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dal- matinskih in isterskih vi- nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez- nici na vse kraje avstro-egrske monarhije a sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilj tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Odda se v najem velika soba

s prostim vhodom v ulici Morelli hšt. 32, II. nadstr.

Krojaška mojstra Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 v hiši g. Jerneja Kopača izdelujeta vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini za obilna naročila.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar, Semeniška ulica št. 6, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov

ter toči v svoji krčmi pristna domača vina in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Cigoj & Nemeč

veletržca z vini v Gorici, Passaggio Ed- ling št. 5, V. Municipio št. 1 in 5.

priloročata svojo zalogo iz- bornih črnih in belih vin iz najboljših istrskih, vipav- skih in briskih kletij.

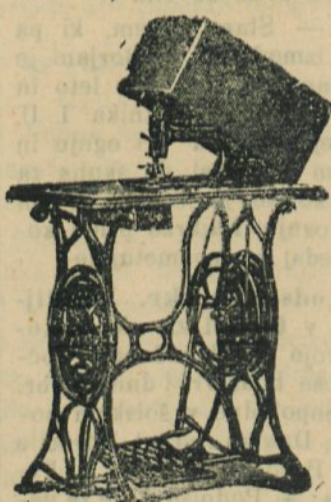
Prodajata od 56 l. naprej.

Mnogo denarja!

od 800 K na mesec zamore vsakdo zaslužiti hko, pošteno, brez stroškov in posebnega znanja. Pošlje naj takoj svoj naslov pod E 1095 na: Annoncen-Abtheilung des „Merkur“, Mannheim, Meerfeldstrasse št. 44.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden- ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu

Rojaki! Ne pozabite naših zavodov.

Zima je tu

pa tudi potreba je tu, kupiti za hišno oziroma lastno potrebo raz- nega zimskega blaga.

Ponovno se tedaj obrača vdano pod- pisani do cenj. svojih odjemalcev s prošnjo, da se pri nakupu raznih zim- skih potrebščin tudi za naprej blago- volijo obrniti v prvi vrsti na njegovo trgovino, koja nudi cenj. odjemalcem vedno priliko za neprekosljivo ceno in dober nakup vedno svežih in solidnih raznovrstnih pletenin iz bombaža in volne, kakor:

nogavice, rokavice, jopice, srajce, hlače, zimske šerpe, rute, čepice, volno itd. Dalje priloroča še zadnje novosti kakor: raznovrstne kožukovine, zimske čevlje za dame, ruske galoše, dežnike, moderce, bluse, spodnja krila, pasove, predpasnike; jako velika zaloga bolega perila za gos- podo, krasnih ovratnic, lovskih nogavic itd.; zadnje novosti mičnih okraskov za obleke, razne svile, žamet, pliš, fodre itd.; vse potrebščine za gg. šivilje in krojače.

J. Zornik, Gorica, Gosposka ulica 7.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem Konjedic & Zajec

Gorica, pred nadškofijo hiš. št. 11.

Za čas stavbe priloroča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nositelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stra- nišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber kuhinjskega in hišnega orodja dob rezprimerno nizkih cenah.

Edina zaloga stavbenih nositeljev v Gorici.

Pocinkana šica za vinograde po jako snižanih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove amerikske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Lekarna

CRISTOFOLETTI,

v Gorici, na Travniku.

Jrskino (štokfiševo) jetrno olje.

Posebno sredstvo proti prsnim boleznim in splošni telesni slabosti.

Izvirna steklenica tega olja naravno-rumene barve po K 1.40, bele barve po K 2

Trskino železnato jetrno olje.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem.

Raba tega olja je posebno priloročljiva otrokom in dečkom, ki so ner- vozni in nežne narave.

S tem oljem se zdravejo v kratkem času in z gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni otoki, golše, malokrvnost in splošna slabost.

Cena ene steklenice 1 K 40 v.

Opomba. Olje, katerega naročam direktno iz Norvegije, preišče se vedno v mojem kemičnem laboratoriju predno se napolnijo steklenice, zato zamorem jamčiti svojim čistim odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofoletti-jeva pijača iz kine in železa,

najboljši pripomoček pri zdravljenju s trskinim jetrnim oljem in izborno sredstvo za malokrvne.

Ena steklenica stane 1 K 60 v.

Sprejema

hranilne vloge katere obrestuje po 4 1/2% polumesečno; ne- vzdignene obrestipripi- suje konec leta k glav- nici. Rentni davek pla- čuje posojilnica sama.

Posojila

udom na osebni kredit po 6% in na vkupitje po 5 1/2%

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

Gorica, ulica Vetturini 9.

C. kr. poštnohranilnični konto N. 851.292.

Sprejema

nove člane

z glavnimi in opravi- lni deli. Glavni de- leži po 200 K, opravljeni po 2 K. Otvarja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru.

Uradne ure

vsak dan od 8. ure zjutraj pa do 1. ure popoldne.